

Cetatea Prislavadin Dobrogea a fost trei ani capitala puternicului cnezat al Rusiei Kievene

de Conf. univ. dr. George V Grigore

Și totuși, în Dobrogea secolului X, acum peste 1000 de ani, se afla capitala puternicului cnezat al Rusiei Kievene, condus de un viteaz urmaș al varegilor – vikingi din Tribul Rus. Unele dintre cele mai puțin cunoscute vestigii arheologice pentru publicul larg se află pe vatra localității Nufăru din Județul Tulcea. Aici s-au descoperit elemente de existență ale vikingilor estici (varegilor, așa cum îi numeau bizantii și arabii). Prin anii 990 aceștia au ajuns să formeze temuta gardă varegă de la Constantinopol, aflată în apărarea împăratului Basileos al II-lea. Informațiile provenind atât din scrierile lui Pamfil Polonic (1898), Raymund Netzhammer (1907), Constantin Moisil (1909), Vasile Pârvan (1923), Gheorghe I. Brătianu (1935) cât, mai ales, din investigațiile arheologice desfășurate, an de an, începând din 1978, au pus în evidență existența acestei fortificații ridicate „a fundamentis”.

Este adevărat că o problemă în calea cercetării amănunțite a acestei cetăți medievale este faptul că Cetatea Proslăvița este suprapusă în totalitate de către localitatea Nufăru (jud. Tulcea), fosta Prislava. Fortăreața era situată pe malul drept al brațului Sfântu Gheorghe, la cca. 12 km în aval de orașul Tulcea. De la începutul sec. XX, au fost semnalate existența unor ziduri de incintă și un bogat material arheologic, descoperit cu ocazia oricărei intervenții antropice asupra sitului arheologic. Cu prilejul săpăturilor arheologice care se desfășoară sub forma unor sondaje practice în puținele zone libere de construcții, din intravilanul localității

Nufăru, au fost descoperite materiale arheologice, eșalonate cronologic din epoca elenistică și până la evul mediu. Cercetările arheologice desfășurate pe malul drept al brațului dunărean Sf. Gheorghe, în teritoriul satului Nufăru, începând cu anul 1978, au evidențiat existența unui important centru de tip urban din secolele X- XIV, adăpostit de zidurile unei fortificații ridicate „a fundamentis” (din temelii) de către bizantini la sfârșitul secolului al X-lea. Viețuirea în așezarea medievală de la Nufăru se derula în spațiul delimitat de zidul de incintă, surprins în prezent sub forma unor tronsoane, reperate pe laturile de sud, est, vest și nord. Este vorba de ziduri masive, de 2,70 – 3,00m grosime și păstrate pe înălțimi ce depășesc 3,00m. Incinta fortificată a fost prevăzută cu turnuri masive de formă rectangulară, dintre care două au fost reperate și cercetate (aflate pe o proprietate privată, sub actualul local „Prislav” și punctul „Dispensar”). Turnul de vest și zidul de incintă este suprapus de construcții (pe o proprietate privată, sub actualul local „Prislav” – punct vizitabil). O parte din zidul de incintă este estic cu turn, a fost descoperit în curtea Dispensarului uman și a fost pus în valoare sub forma unei construcții de protecție amenajată deasupra monumentului (punct vizitabil). În zona de nord a așezării, foarte aproape de punctul de traversare a Dunării cu bacul spre Delta, a fost descoperită instalația portuară a cetății (punct vizitabil). Materialul arheologic și numismatic, impresionant din punct de vedere cantitativ, a atras atenția specialiștilor care au încercat să localizeze aici câteva dintre cele mai importante centre menționate de izvoarele scrise. Astfel, au existat propuneri de localizare la Nufăru a „Preslavului Mic” sau „Periaslavetului” menționat în sec. X, sau a „Proslaviței”, toponim înregistrat pentru prima dată pe o hartă nautică din sec. al XIV-lea. Așezarea de la Prislava, devenită în anii ’60 ai secolului trecut Nufăru, aflată la 12 km distanță de municipiul Tulcea, pe drumul spre Murighiol, conține în subsol vestigiile unei fortificații importante. Construită la sfârșitul mileniului I, odată cu recucerirea de către Imperiul

Bizantin a regiunii Dunării de Jos, aceasta va evolua, în cursul secolului al XI-lea, ca o așezare de tip urban, cu structuri de locuire înregistrate până la mijlocul veacului al XIII-lea, fiind descoperite tronsoane ale zidului de incintă, elemente de fortificație, complexe de locuire, meșteșugărești, menajere și de cult, cimitire, materiale arheologice variate. Importanta așezare portuară de la gurile Dunării, marcată de prezența Imperiului Bizantin, a reprezentat, probabil, și un punct de control și influență al Hoardei de Aur în zonă. Un dosar istoric consistent a permis identificarea așezării Prislava/Nufăru cu orașul medieval Bruscavița–Proslavița, cunoscut din portulanele și actele notariale ale vremii.

Pare greu de crezut, dar istoricii confirmă faptul că, la sfârșitul sec.X, puternicul cneaz al Rusiei Kievene și-a avut capitala într-o cetate ale cărei ruine se găsesc astăzi pe raza comunei Nufăru, județul Tulcea.Se ajunge ușor aici de la Tulcea spre Murighiol, având în stânga brațul Sfântul Gheorghe. Pe drumul principal un indicator te informează că o parte din ruinele cetății medievale Pereislaveț, Prislav sau Proslavița se află la un kilometru distanță, la dreapta. Cea mai mare parte din vechea cetate nu a fost încă scoasă la iveală, pentru că este suprapusă de așezarea modernă.Ruinele, identificate de mult, nu sunt spectaculoase, dar povestea pe care ele o spun, este una uimitoare. Dar cum a ajuns marele centru medieval Kiev să piardă (fie chiar și pentru 3 ani) supremația în detrimentul unei mici cetăți din fosta Sciția Minor?Artizanul acestei schimbări a fost cneazul Sviatoslav Igor (945-972), din Casa Rurik (varegi din tribul Rus, care au întemeiat Rusia kieveană la cererea triburilor slave – primul cneaz Rurik, în cca 862 a cucerit Novgorod, iar cneazul Oleg, în cca 880 a stabilit capitala la Kiev).Învingător al bulgarilor și pecenegilor, mare dușman al bizantinilor, Sviatoslav a controlat nordul Dobrogei și a cucerit așezarea în anul 968. Bulgarii o numiseră Pereislaveț (Preslaveț), adică „Micul Preslav”, pentru a nu se confunda cu „Marele Preslav”, capitala Țaratului Bulgar.Cneazul i-a șocat pe

toți ai săi când a anunțat schimbarea de capitală I-a trimis mamei sale Olga (Sfânta Olga) o scrisoare în care menționa: „Nu-mi place să stau la Kiev, vreau să trăiesc în Pereislavețul de pe Dunăre. Acolo este inima țării mele, acolo se adună toate bogățiile pământului, din Grecia aur, țesături, vin și tot felul de fructe, din Boemia și Ungaria argint și cai, de la Ruși blănuri, ceară, miere și robi”. Schimbarea capitalei se face în anul 969, dar Sviatoslav Igor pleacă într-o campanie militară. Locuitorii Micului Preslav (mulți dintre ei bulgari și pecenegi) se răscoală împotriva guvernatorului kievean Vok, care abia reușește să scape cu viață, fugind din cetate. Sviatoslav revine imediat, reprimă răscoala și situația se liniștește. Urmează apoi campania cneazului la Sud de Dunăre și conflictul deschis între Rusia Kieveană și Imperiul Bizantin. Sviatoslav are ambiții uriașe, dar basileul Ioan Tzismiskes reușește să îl oprească. Rușii sunt asediați trei luni la Durostolon apoi sunt obligați să facă pace (24 iulie 971) și să se retragă. Sviatoslav pierde Dobrogea în acel an 971 iar ținutul este reorganizat administrativ de către Bizanț. Rușii pierd și Proslavița, care este refăcută și rămâne centru important militar și economic. Sviatoslav ajunge cu armata sa pe fluviul Dniepr (Nipru) și este ucis într-o ambuscadă pusă la cale de pecenegi, care se pare că aveau o alianță secretă cu Bizanțul. Capitala cnezatului este acum, din nou, Kievul, dar situația statului este tulbură. Cei trei fii ai lui Sviatoslav se luptă între ei pentru putere. Va câștiga în cele din urmă Vladimir cel Mare (Volodimir (980-1015), viitorul Sfânt Vladimir, primul cneaz creștin al Rusiei). Ce s-a întâmplat însă cu fosta capitală a lui Sviatoslav Igor? Bizantinii au clădit o nouă cetate, și mai puternică, cu ziduri groase de peste 3 metri. Proslavița a fost se pare distrusă abia în 1241 de tătari, dar iarăși refăcută pentru că apare pe hărți genoveze de navigație (portulane), în secolele viitoare (hărți Ortelius și Mercator), sub numele Bruscavița. Acum peste două veacuri austriecii menționau aici cetatea Crislova. Nufăru este astăzi o localitate aparent obișnuită,. Dar pentru iubitorii de istorie are

însă un farmec aparte. Dacă vrei, îți poți imagina armatele kievene plecând din vechea cetate, pentru a se război cu bizantinii. În fruntea lor, cu ochii minții, îl poți vedea pe mândrul și trufașul Cneaz, mustăcios, cu ochii albaștri, cu tunsoare tipică ucraineană (cu „ciuf” – semn al nobilității) îmbrăcat cu totul în alb, pregătit să cucerească lumea. Ruinele cetății Prislav sunt menționate în romanul „Nicoară Potcoavă” (1952) al lui Mihail Sadoveanu. Aflat la vadul Lipșei pentru a trece Nistrul, hatmanul Nicoară Potcoavă își amintește de o incursiune efectuată împreună cu cazacii zaporojeni de pe Pragurile Niprului. *„Și pe țărmul dobrogean, la grădinile povârnite deasupra Dunării, în ruinile cetății Prislav, s-a aflat o comoară cu bani de aur și, împreună cu aurul, cele zece părți scrise de mână ale povestirii lui Heliodor.”* Povestirea menționată este *„Teaghene și Haricleea”*, scrisă în limba greacă de Heliodor din Emesa, și a fost adusă de hatman la casa de la Zid Negru din Zaporojă, oșteanul desfătându-se cu citirea sa în zilele lungi de iarnă. Cu puțină imaginație, poți vedea hoardele kievene mișunând prin aceste locuri, agitația corăbiilor din zona portuară a cetății și hărnicia locuitorilor cu fețele arse de soare și brațele puternice. Cetatea Proslavița este doar una dintre numeroasele cetăți care se întind ca o salbă de nestemate pe malul Dunării. Poveștile lor dovedesc valoarea istorică a zonei, trecutul bogat și vivacitatea cu care vremurile s-au prăvălit peste această zonă minunată a țării.

În zona cea mai nordică a așezării, foarte aproape de punctul de traversare a Dunării cu bacul spre deltă, pe proprietatea Șinghi/ punctul *„Trecere bac”*, este în curs de cercetare instalația portuară a cetății, un complex fortificat rezultat din combinarea elementului natural cu cel construit, constând dintr-un sistem de platforme care coboară spre Dunăre, utilizând desfășurarea stâncii native, amenajate în patru trepte, mărginite spre nord de un pavaj înclinat, spre est realizându-se racordul cu zidul de incintă nordic, cu care formează un ansamblu. Cercetările desfășurate în

marginea râpei din partea de sud-est a satului au documentat existența unui zid care prezintă o tendință de „răsucire spre sud”, lăsând impresia că, urmărind configurația terenului, înconjoară ca o „cingătoare de ziduri” platoul înalt din centrul satului Nufăru, reprezentând unul din „zidurile baraj”, fiind datat la începutul secolului al XI-lea. Activitatea constructivă este înregistrată și pentru o etapă mai târzie, între sfârșitul secolului al XI-lea și prima jumătate a secolului al XIII-lea, fapt indicat de prezența unor ziduri care suprapun un turn de pe latura de est, precum și de existența în vecinătatea instalației portuare a unor ziduri demantelate din vechime. Au fost cercetate și mai multe zone cimiteriale medio-bizantine ce aparțineau unei populații locale creștine și care au fost identificate atât în capătul nordic al promontoriului (km fluvial 104 și în zona în care se află instalația portuară, în punctul *Trecere bac*), cât și în apropierea curtinelor de est, de sud și de vest. Viețuirea din secolele X-XIII este definită de complexe de locuire amenajate la adăpostul zidurilor de incintă, dar și în afara acestora, constatându-se o extindere a așezării, probabil sub forma unui *suburbium* cuprins între zidul de incintă sudic și zidul-baraj de la *Râpă*, dar și complexe de locuire înregistrate în zona cea mai sudică a așezării și pe laturile de est și de vest ale promontoriului nufărean. Locuințele sunt reprezentate prin încăperi adâncite în pământ, sau la suprafața solului, documentate prin resturi de podele de pământ galben, chirpici ars, bârne de lemn carbonizate, aliniamentele gropilor de par sau tăpile de lemn ori bazele realizate din blocuri de piatră, având instalații de încălzit-gătīt, gropi de provizii și anexe gospodărești de tipul hambarelor. Prezintă o situație asemănătoare cu a celorlalte centre cu caracter urban din nordul Dobrogei, așezarea de la Nufăru dezvăluie un nivel edilitar modest: nu există construcții monumentale din piatră sau cărămidă, cu excepția unei locuințe cu pavaj din cărămizi romane refolosite, datată în secolul al XI-lea, a unui edificiu cu ziduri din piatră,

reperat în curtea Căminului Cultural și datat în secolul al XII-lea, și a unei biserițe, datate în secolele XI-XII.

Activitățile economice sunt ilustrate prin existența meșteșugurilor, cum ar fi descoperirea în afara perimetrului fortificat, în partea vestică a așezării, a unui complex de cuptoare de ars ceramică din secolele X-XI, de asemenea, descoperirea unui alt cuptor aproape de limita sudică a așezării, care a funcționat în ultimul deceniu al secolului al XI-lea și la începutul secolului al XII-lea. Printre ocupațiile documentate de cercetările arheologice menționăm: prelucrarea fierului, documentată de cantitățile mari de zgură de fier; prelucrarea lemnului, atestat la construcția de locuințe, obiecte de uz casnic și de cult; industria materiilor dure, ilustrată de confecționarea din os și corn reprezentând obiecte casnice, unelte, arme, piese de harnașament; prelucrarea pieilor și blănurilor; prelucrarea materialelor textile – tors, țesut, croit, ilustrate de descoperirea unui rest de țesătură de cânepă, de fusaiole, capete de tindechi, greutăți pentru războiul de țesut și degetare.

Materialul arheologic este variat, întâlnit și în alte așezări cu caracter urban din epoca bizantină din nordul Dobrogei, și documentează relații comerciale atât cu regiunile apropiate, cât și cu Bizanțul, Kievul ori centrele bizantine balcanice, nord-pontice sau orientale, precum cel de la Kashan. Artefactele constau în ceramică, lucrată pe plan local sau provenind din centrele bizantine din Balcani, din nordul Mării Negre sau Orient, unelte, obiecte de uz casnic, arme, piese de harnașament, obiecte de podoabă, de port sau de cult, Astfel, din Constantinopol sau alte centre bizantine provin crucile engolpion cu figuri în relief sau incizate, amforele sferoidale sau piriforme, ceramica din pasta roșie cu decor lustruit și acoperită cu angobă aurie, ceramica smălțuită. Legăturile cu Rusia kieveană sunt atestate de fusaiolele lucrate din piatră roșie „de Ovruci” și de ouăle de lut smălțuite. Aspecte ale comerțului practicat sunt relevate și de prezența vaselor sferoconice,

lucrate în Asia Centrală și în Armenia, vehiculate de negustorii arabi, foarte răspândite în Orientul musulman și la bulgarii de pe Volga, utilizate pentru transportul mercurului folosit în orfevrărie și farmacopee. Descoperirea unor podoabe și obiecte lucrate din chihlimbar (un medalion cu un sfânt militar – Sf. Gheorghe, mărgele, un pandantiv, cruciulițe) redă importanța așezării de la Nufăru în spațiul dintre Dunăre și mare.

Acestor materiale li se adaugă un număr mare de monede și sigilii a căror prezență confirmă importanța așezării cu caracter urban de la Nufăru în zona de nord a Dobrogei. Monedele descoperite sunt fie bizantine, în marea majoritate, fie imitații latine, bulgărești, piese ale Hoardei de Aur, emisiuni locale sau sârbești. Prezența și circulația monedelor, de la emisiuni din vremea lui Ioan I Tzimiskes (969-976), la hyperpery emiși de Ioan III Ducas Vatatzes (1222-1254), subliniază, printre altele, relațiile dintre regiunea de la gurile Dunării, unde se afla și Nufăru, și diferite zone ale Imperiului Bizantin, dovedită de prezența aici a emisiunilor monetare de la Niceea și Thessalonic.

Monedele ce aparțin Hoardei de Aur atestă existența unui centru de putere în regiune la Saqçy și manifestarea tendinței de dominare a circulației monetare din Dobrogea de Nord de către emisiunile tătarăști. Alături de acestea mai sunt prezente și monede sârbești și bosniace, răspândite prin intermediul comerțului maritim practicat de genovezi și a celui terestru, ce lega Dobrogea de Balcani, practicat de ragusani.

Așezarea de la Nufăru a fost identificată cu Periaslaveț sau cu Proslavița – cunoscută din cartografia Evului Mediu, în Geografia lui Idrisi, din 1154, care menționează un nume de oraș citit fie Berisklafisa, Barklafsa sau Barasklafisa, Berisklafa, și completată cu omologarea Proslavița-Bruscavița din actele notarului genovez Antonio di Ponzo. O serie de descoperiri înregistrate la Nufăru cu ocazia unei cercetări arheologice preventive din anii 2000-2003, reprezintă argumente atât pentru documentarea meșteșugului

prelucrării lemnului, cât și indiciu al unor activități comerciale la gurile Dunării. Într-o zonă situată în apropierea curții de vest a cetății bizantine, pe o suprafață de circa 125 mp, a fost înregistrat un nivel de locuire cu două faze ocupaționale, ilustrat prin complexe de locuire și gospodărești, datând cu toată probabilitatea din a doua jumătate a secolului al X-lea. Descoperirile, conținând structuri și amenajări constructive din bârne solide și segmente de palisade, constau din mai multe locuințe și anexe gospodărești: două complexe de locuire cu trei compartimente, suprapuse, cu latura lungă orientată E-V, cu dimensiunile înregistrate în suprafața cercetată de $8 \times 3,50$ m, respectiv $8,60 \times 3,80$ m. Construcțiile se păstrau la nivelul fundației, aceasta fiind reprezentată de tălpi de lemn din segmente de bârne, dispuse pe unul sau două niveluri, cu secțiuni circulară sau rectangulară, fixate pe stâlpi de lemn cu secțiuni circulară, păstrați pe înălțimi vizibile variind între 0,30 și 1 m. Încăperile centrale, parțial suprapuse, au dimensiunile de $3,50 \times 2,60$ m, respective $3 \times 2,20$ m, cu podele de lemn bine păstrate. La nord de acest ansamblu, în centrul suprafeței excavate, a fost descoperită o construcție de formă rectangulară, cu dimensiunile de $2,60 \times 2,40$ m, cu pereții susținuți de un schelet din împletitura de nuiele, fără instalație de foc, reprezentând probabil o anexa gospodărească, iar la NE de aceasta un hambar, adăpostit de o împletitura de nuiele de formă elipsoidala, cu diametrul de 2,30 m, în care a fost descoperită o piua din lemn conținând semințe de grâu și de mei, și un instrument asemănător unui ciocan, folosit probabil pentru măcinarea grânelor. În nordul suprafeței excavate a mai fost identificată o amenajare din scânduri având lungimea vizibilă de 5,70 m și lățimea de 1,20 m, orientată E-V, ce pare a fi îndeplinit rolul unei „străzi”. Sub nivelul construcțiilor și amenajărilor amintite a mai fost identificată o locuință bicamerală, orientată cu latura lungă E-V, cu dimensiunile de $8 \times 4,60$ m, delimitată prin împletituri de nuiele surprinse pe lungimi de $2,40/3/3,40/4$ m, marcând scheletul pereților construcției. Lemnul utilizat la construcția acestor complexe este cel de stejar și, probabil,

salcie, iar, în cazul obiectelor, provine de la conifere, indiciu al aducerii acestora dintr-o altă regiune geografică decât nordul Dobrogei. Aceste complexe de locuire și anexe gospodărești amenajate pe fundații de lemn, cu pereți cu schelet din împletituri de nuiele, cu podele din lemn, cu instalații de încălzit-găt看it din categoria vetrelor simple și a cuptoarelor de piatră, conțineau și câteva obiecte de lemn bine conservate: patru pive, un ciocan destinat măcinării grânelor, o furculița/un pieptene folosit probabil pentru țesut sau pentru dărăcit lână, pene (utilizate probabil la fixarea stâlpilor de la locuințe) și cuie din lemn, terminația/mânerul unui vas, un bol, o lingură, o rama, o tăbliță cerată și o cruce. Aceste descoperiri (rare în mediul arheologic românesc în general și în cel aparținând epocii medievale în special) făcute în perimetrul unei cetăți bizantine au fost atribuite unei populații nordice, antrenate, probabil, în activități comerciale în zona vărsării fluviului Dunărea în Marea Neagră, pe „drumul de la varegi la greci” și stabilite vremelnic în nordul Dobrogei. Nu a fost exclusă însă nici posibilitatea ca urmele viețuirii acestei comunități să aparțină unor foști mercenari vikingi din armatele bizantine cuceritoare ale regiunii Dunării de Jos. Importanța așezare portuară de la gurile Dunării, marcată de prezența Imperiului Bizantin, a reprezentat, probabil, și un punct de control sub influența Hoardei de Aur în zonă. Un dosar istoric consistent a permis identificarea așezării Prislava/Nufaru cu orașul medieval Bruscavița–Proslăvita, cunoscut din portulanele și actele notariale ale vremii. Informații și eforturi susținute de identificare a așezării de la Nufăru au fost teaurizate și catalogate de către arheologul I.C.E.M. Tulcea, dr. Aurel-Daniel Stănică.

Lăudabilă este, deasemenea, și inițiativa de a conserva descoperirile deja făcute și accesibile vizitării. O clădire „nouă”, dar mult prea afectată de trecerea prin zonă a „iubitorilor” de istorie, invită printr-un panou informativ la contemplarea acestei povești. Zidurile îmbrățișate protectiv de pământul umed, stau mărturie vremurilor aducătoare de

glorie. Dincolo de verdeața mușchilor care par a aminti că atunci când soarele atinge zidurile, aici era o viață plină de culoare, piatra rece grăiește timid. În afară de povestea aventuroasă, poate existența unui muzeu în care să apară o parte dintre artefactele descoperite aici va atrage turiștii în viitor. Pentru aceasta va trebui să fie creat și bine organizat... Cea mai mare parte din Cetatea Proslavița nu a putut fi scoasă la iveală, asta pentru că este acoperită de așezarea modernă. Însă, săpăturile arheologice au identificat tronsoane ale zidului de incintă, elemente de fortificație, locuințe, complexe meșteșugărești, spații menajere și de cult, cimitire și alte elemente de o importanță majoră. Pentru amănunte „de poveste”, Rusia Kieveană este primul stat al slavilor estici, care a existat între sec. IX și XII. Acesta ocupa teritorii care astăzi țin de statele moderne Rusia, Ucraina și Belarus. Varegi era numele dat de slavi și de bizantini acelor vikingi care au venit din Nordul îndepărtat în sec. IX, pe cursurile fluviilor Volga, Nipru, Nistru pentru comerț și expediții de jaf și care, iată, au ajuns și până la Dunăre. Un muzeu cu „figuri de ceară” războinice ar ridica standingul turistic al localității Nufăru...

Surse: info-delta.ro; povestilemarii negre.ro; cjtulcea.ro; tarabacuamintiri.ro, academia.edu; trecator.ro, subiectivtulcea.ro; adevarul.ro; wikipedia.org; historia.ro, carpati.org; zigzagprinromania.com; travelblog.md; revistapeuce.icemtl.ro; cugetliber.ro, discoverdobrogea.ro; mecanturist.ro; deltadunariinews.ro

Bibliografie:

- 1) „*Cronica Vremurilor ce au trecut – Textul Laurentian*”; Biblioteca Publică de Stat Leningrad – text scris de călugărul Laurentius la Novgorod în 1377;

- 2) Adrian Rădulescu, Ion Bitoleanu – „*Istoria românilor dintre Dunăre și Mare Dobrogea*” – Editura Științifică și Enciclopedică, București 1979;
- 3) I. Poppa Lisseanu – „*Izvoarele istoriei românilor*”, București, 1935;
- 4) „*The Cambridge History of Russia*” – volume 1 – „*From Early Rus to 1689*”, edited by Maureen Peerie (University of Birmingham, 2006), part 1 – „*Early Rus and the Rise of Muscovy*” – pag 47-98.

Cetatea Proslavița, capitala Rusiei Kievene (ruine)

Cetatea Proslavița, capitala Rusiei Kievene (ruine)

Cetatea Proslavița, capitala Rusiei Kievene (ruine)

Cetatea Proslavița, capitala Rusiei Kievene (ruine)

Cetatea Proslavița, capitala Rusiei Kievene (ruine)

Cetatea Proslavița, capitala Rusiei Kievene (ruine)

Cetatea Proslavița, capitala Rusiei Kievene (ruine)

Cetatea Proslavița, capitala Rusiei Kievene (ruine)

Cetatea Proslavița, capitala Rusiei Kievene. Acces la ruinele conservate.

www.tarabacuamintiri.ro

Cetatea Proslavița, capitala Rusiei Kievene (ruine)

Nufăru-Proslavița

Sit arheologic în intravilanul localității Nufăru, com. Nufăru, jud. Tulcea, la 12 km est de municipiul Tulcea, pe malul drept al brațului Sf. Gheorghe, în zona km fluvial 104, în dreptul unui vad marșând intrarea în Delta Dunării.
 Poziția TL 4 - A-C864 în Lista Monumentelor Istorice.

Cercetări arheologice programate și preventive, inițiate în 1978 de un colectiv coordonat de Silvia Baraschi (Institutul de Arheologie București), continuate prin eforturile reunitе ale Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan”, București (Chana Damian), Muzeului Militar Național, București (Neculai Moghior, Corneliu Andriescu), Muzeului „Debeli Dandri”/Institutului de Cercetări Eo-Muzeale „Gavrilă Simion” Tulcea (Gheorghe Mănușu-Adameșteanu, Aurel Stănică) și Muzeului Național de Istorie a României (Paul Damian, Mihai Vasile, Andra Samson), arheologii fiind susținuți de arhitecți, antropologi, arheozoologi, numismati, sigilografi, restauratori din instituțiile respective.

Cercetarea, în proporții variabile, a 40 de zone de pe teritoriul satului.

Zone de protecție instituite prin Planul Urbanistic General (1999), actualizat în 2011, completat cu planuri urbanistice zonale și de detaliu, protejarea sitului fiind susținută și de către Ministerul Culturii și Muzeul Național de Istorie a României București prin politica de extragere a unor terenuri cu potențial arheologic din circuitul constructiv, în vederea creării unei rezervații arheologice în acest sit suprapus.

Descoperirile arheologice constau în:

- urme de locuire din eneolitic și epoca fierului;
- turnuri de apărare, locuire și mormine din epoca romană și romano-bizantină;
- o fortificație, complexe de locuire și funerare din epoca medio-bizantină;
- mai multe necropole din epoca modernă (secole XVII-XIX).

Sub semnul Bizanțului. Situl definitivat pentru patrimoniul arheologic din intravilanul localității Nufăru este reprezentat de un centru de tip urban din secolele XIV-XV adăpostit de zidurile unei fortificații ridicate a fundamenta în ultimul sfert al secolului al X-lea, odată cu recucerirea de către Imperiul bizantin a regiunii Dunării de Jos, în vremea împăratului Ioan Tzimiskes, evoluând în cursul secolului al XI-lea ca o așezare cu structuri de locuire și complexe funerare înregistrate stratigrafic până la mijlocul secolului al XIII-lea, momentul invaziei tătarе. Controlul și influența Hoardelor de Aur se mențin, fiind identificate indicii în acest sens în capătul nordic al promontoriului nufărean, până la mijlocul veacului următor.

Cercetările arheologice au dus la reconstituirea trasului zidului de incintă bizantin (care închide o suprafață de circa 6 ha) prin tronsoanele de curtină identificate, la descoperirea a șase turnuri, a unui zid-baraș și a unei instalații portuare.

Complexul de locuire, meșteșugărești, menajere și de cult, situate atât în interiorul așezării fortificate, cât și în afara acesteia, mai multe necropole de înhumare, un material arheologic foarte bogat și variat (ceramică, urește, obiecte de uz casnic, arme, piese de harnașament, obiecte de podoaibă, de port și de cult, o mare cantitate de monede - bizantine, bulgărești, emisiai locale, imitații bulgărești, imitații latine, sărăpești și câteva sigilii), însoțită o locuire consistentă și evidentă relație dintre parțile Dunării și alte zone ale Imperiului bizantin, precum și cu lumea nordică.

Numele de Proslavița cunoscut din cartografia Evului Mediu, completat cu omologarea Proslavița-Bruscavița din actele notariului genevez Antonio di Porzio, i s-a suprapus numele așezării de la Prislava-Nufăru, propunându-se astfel identitatea Proslavița-Bruscavița = Prislava (= Nufăru).

Planul localității Nufăru

Curtea nordică și instalații

Turnul aparținând unității Cercetări pe siturile Tur

www.tarabacuamintiri.ro

Cetatea Proslavița, capitala Rusiei Kievene (ruine)

Cetatea Proslavița, capitala Rusiei Kievene (ruine)

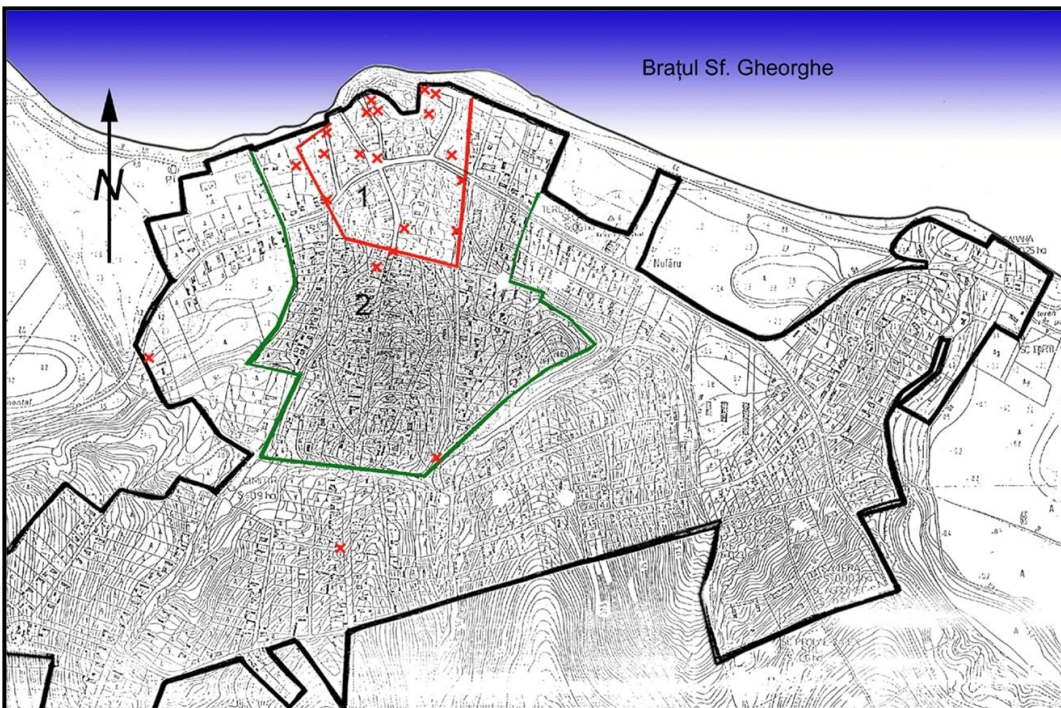
Cetatea Proslavița, capitala Rusiei Kievene (necropola)

Cetatea Proslavița, capitala Rusiei Kievene (ruine)

- Instalația portuară a cetății bizantine

